

Janina Lewańska

Przedmiot: Szkolnictwo specjalne

**Wartości kształcące i terapeutyczne
wycieczek w warunkach szkoły
szpitalnej**

*Artykuł opublikowany w specjalistycznym serwisie
edukacyjnym <http://awans.szkoła.net/>*

szkoła.net

Portal Edukacyjny

www.szkoła.net

Wartości kształcąco - wychowawcze i terapeutyczne wycieczek w warunkach szkoły szpitalnej

Głównym celem współczesnej szkoły jest nie tylko nauczanie, ale i wychowanie. Jedną z cech różniących szkołę nowożytną i nowoczesną od dawnej, werbalnej, jest stosowanie w niej zasady pogłębienia.

Najlepszym wyrazem tej idei są wycieczki szkolne, stanowiące w każdym typie współczesnej szkoły integralną część procesu dydaktyczno - wychowawczego.

Niektóre z przedmiotów szkolnych lub realizacja niektórych haseł programowych wręcz nie mogą się bez nich obejść.

Coraz częściej daje się zauważyć, że współczesne kształcenie ma charakter jednostronny, bowiem dominuje w nim troska o rozwój umysłowy, a zaniedbuje się kształcenie postaw, szczególnie wobec drugiego człowieka. Zaniedbuje się rozwijanie uczuć oraz kulturę fizyczną.

Ruch uważany jest za jedną z podstawowych potrzeb biologicznych człowieka. W organizmach pozbawionych ruchu zachodzą procesy patologiczne, m.in. spadek wydolności fizycznej. Niezaprzeczalne jest lecznicze znaczenie ruchu.

Osoby przebywające w szpitalu, bez względu na rodzaj schorzenia, mają znacznie ograniczone możliwości ruchu. Szczególnie u dzieci,

u których ruch jest jednym z życiowych czynników rozwojowych, ograniczanie ruchu może spowodować nieodwracalne zmiany zarówno w rozwoju fizycznym jak i psychicznym.

Stąd też zajęcia terenowe, wycieczki i spacerowanie jako jedna z form ruchu odgrywają ogromną rolę, zwłaszcza wśród dzieci długo przebywających na leczeniu w szpitalu.

Rolą więc nauczycieli i wychowawców, zwłaszcza dziecka chorego jest poszukiwanie takich metod działania, które gwarantowałyby osiągnięcie korzyści przy użyciu najmniej obciążających, jednocześnie atrakcyjnych i silnie oddziałujących środków.

Od kilkunastu lat jestem nauczycielką szkoły szpitalnej.

Chociaż z wykształcenia jestem matematykiem, zawsze fascynowały mnie turystyka i krajoznawstwo. Od blisko trzydziestu lat jestem przewodnikiem turystycznym. Kiedy przed kilkoma laty ukończyłam podyplomowe studia z geografii, ten przedmiot stał się moim podstawowym przedmiotem nauczania.

Pracując z dziećmi chorymi, zwłaszcza z oddziałów psychiatrycznego i okulistycznego, które mogą wychodzić poza teren szpitala, staram się wybrane tematy realizować w terenie.

Zaliczyć do nich należy m.in.

- Obserwacje meteorologiczne, kiedy udajemy się do ogródka meteorologicznego, zwiedzamy Biuro Prognoz, zapoznujemy się z urządzeniami pomiarowymi, sposobami przekazywania informacji oraz zadaniami poszczególnych pracowników stacji meteorologicznej,

- Wyznaczanie kierunków w terenie, idziemy na lekcję do sąsiadującej ze szpitalem w Zdrojach Puszczy Bukowej,

- Moja najbliższa okolica, elementy krajobrazu naturalnego i przekształconego przez człowieka,

- Szczecin Stolicą Pomorza Zachodniego, organizuję kilkugodzinną wycieczkę do centrum miasta, połączoną ze zwiedzaniem zabytków (najczęściej na taką wycieczkę zabierane są dzieci spoza Szczecina). Podczas realizacji bloku zajęć związanych z rocznicą wyzwolenia naszego miasta, w zależności od składu osobowego zespołów szkolnych, wskazań lekarskich i możliwości dzieci organizuję wycieczkę statkiem po porcie.

Każde wyjście poza teren szpitala, każda lekcja w terenie muszą być uprzednio starannie przygotowane.

1. Określany jest cel wyjścia, termin oraz zespół uczniów, którzy za zgodą lekarza prowadzącego mogą opuścić teren szpitala.

2. Na lekcji podawane są wiadomości teoretyczne, które będą weryfikowane i utrwalane podczas wycieczki.

Przed wyjściem, każdy uczestnik otrzymuje konkretne polecenie.

Są to tematy do obserwacji, zagadnienia do zapamiętania lub po prostu tekst, który podczas wycieczki każdy jej uczestnik ma ze sobą i na podstawie uzyskiwanych wiadomości uzupełnia na bieżąco lub po powrocie do szpitala.

W załączeniu tekst do uzupełnienia podczas wycieczki o Biura Prognoz.

Po zakończeniu wycieczki /lekcji w terenie/ uczniowie zdają relację z wykonanych zadań. Wspólnie sprawdzana jest prawidłowość realizacji zadań z karty pracy, wskazywane są najciekawsze, najbardziej przyjemne momenty związane z wycieczką.

Uczniowie bardzo obiektywnie omawiają ; zachowanie kolegów, dotyczy to przede wszystkim uczniów – pacjentów oddziału psychiatrycznego, ich zainteresowanie przedstawianymi zagadnieniami, a także wykonanie poleceń.

Dla naszych uczniów wycieczka to również jedna z form nagradzania. Każde zapowiedziane wyjście poza teren szpitala jest

z niecierpliwością oczekiwane przez dzieci. Dopiero poza murami szpitala można zauważyć jakie dane dziecko jest naprawdę.

W sposób spontaniczny wyzwalają się cechy charakteru tłumione podczas pobytu w oddziale szpitalnym. Widać wzajemną pomoc, życzliwość i opiekuńczość w stosunku do kolegów mniej sprawnych.

Warto się więc czasem zastanowić się, czy nie lepiej, nawet kosztem przekazania mniejszej ilości wiadomości teoretycznych, zorganizować chociaż krótkie wyjście z oddziału, poza teren szpitala, jak najdalej od tego co wiąże się z przykrą sytuacją jaka jest hospitalizacja. Pozwolić przeżyć coś nowego, pięknego, ciekawego, coś co być może na długo pozostanie w pamięci dziecka.

ZAŁĄCZNIK NR 1 - Karta pracy dla ucznia klasy VI do tematu
Obserwacje meteorologiczne

ZAŁĄCZNIK NR 2 – Karta pracy dla ucznia klasy IV do tematu
Pogoda i jej składniki

ZAŁĄCZNIK NR 1

Klasa VI

Temat: Obserwacje meteorologiczne.

Tekst, który trzymasz w ręku zawiera zarówno ważne krótkie informacje, jak i pytania do Ciebie. Twoja praca będzie polegała na uzupełnieniu brakujących wyrazów czy liczb w miejscach wykropkowanych, lub odpowiedzi na pytania związane z oglądanymi przedmiotami bądź uzyskanymi informacjami.

P O W O D Z E N I A !

1. Pogoda to .....
2. Składnikami pogody są : .....
3. ...., to nauka zajmująca się badaniem zjawisk zachodzących w atmosferze.
4. Ogródek meteorologiczny to .....
5. Stacja meteorologiczna służy do .....
6. Co godzinę, na stacji meteorologicznej dokonuje się odczytu: .....
7. ...., to komplet pomiarów dokonywanych na stacji meteorologicznej co godzinę .
8. Pomiaru temperatury dokonuje się .....
9. W klatce meteorologicznej, na wysokości ..... nad ziemią znajdują się.....
10. Temperaturę mierzy się:

- nad ziemią na wysokości: .....
- pod ziemią na głębokości .....
11. Psychometr to .....
  12. .... służy do pomiaru ciśnienia.
  13. Jednostkami ciśnienia są : .....
  14. Pluviograf służy do pomiaru .....
  15. Za pomocą wiatromierza dokonuje się pomiaru .....
  16. Prędkość wiatru podaje się w .....
  17. .... służy do pomiaru usłonecznienia.
  18. Do oceniania widzialności służą : .....
  19. Prędkość i siłę wiatru na wysokości do 3 km mierzy się przy
użyciu .....
  20. Szczecińska Stacja Meteorologiczna jest jedną z .....
stacji w Polsce.
  21. Informacje meteorologiczne przekazywane przy pomocy .....
służą .....
- ZAŁĄCZNIK NR 2

Klasa IV

Temat : Pogoda i jej składniki.

Tekst, który trzymasz w ręku zawiera zarówno ważne krótkie informacje, jak i pytania do Ciebie. Twoja praca będzie polegała na uzupełnieniu brakujących wyrazów czy liczb w miejscach wy kropkowanych, lub odpowiedzi na pytania związane z oglądanymi przedmiotami bądź uzyskanymi informacjami.

P O W O D Z E N I A !

1. Pogoda to .....
2. Składnikami pogody są: .....
- .....
3. .... to nauka zajmująca się badaniem
zjawisk zachodzących w atmosferze.
4. Stacja meteorologiczna służy do .....
- .....
5. Na stacji meteorologicznej, co godzinę dokonuje się odczytu
.....
6. Pomiaru temperatury dokonuje się .....
7. .... służy do pomiaru ciśnienia.
8. Ciśnienie wyrażamy w .....
9. Za pomocą wiatromierza dokonuje się pomiaru .....
10. Prędkość wiatru określa się w .....
11. Opady atmosferyczne to: .....
12. Rosa i szron to .....
- .....
13. Chmury powstają w wyniku.....
- .....
14. Podstawowe chmury to : .....
- .....
15. Informacje meteorologiczne przekazywane są przy pomocy; ....
.....